

VYDEJTE SE NA VÝLET S KLASÁČKEM NA PÁLAVU ZA LOVCI MAMUTŮ

STRUČNÝ POPIS VÝLETU:

Trasa vás provede přes hory a doly z Klentince až do Pavlova, odkud zpátky pojedete 15 minut autobusem.

DÉLKA TRASY:

7 km

OBTÍŽNOST:

Středně náročná trasa vyžaduje pevnou obuv, protože má charakter kamenité horské stezky. Nelze jít s kočárky nebo koly.

VÝCHOZÍ BOD VÝLETU:

Obec Klentnice najdeme v chráněné krajinné oblasti Pálava, 4 km severně od Mikulova a jižním směrem od vodního díla Nové Mlýny.

PARKOVÁNÍ:

Na parkovišti v Klentnici pod Sirotčím hrádkem. Najdete ho u rozcestníku turistických cest a autobusové zastávky U Rybníka.

OTEVÍRACÍ DOBA A VSTUPNÉ:

Archeopark Pavlov www.archeoparkpavlov.cz

WC:

V místních hospůdkách a v Archeoparku Pavlov.

MOŽNOST OBČERSTVENÍ:

V místních hospůdkách v Klentnici a Pavlově – doporučujeme tedy kvalitní svačinku s sebou! Tipy najdete na našem webu.

NA PÁLAVU ZA LOVCI MAMUTŮ

LEGENDA PRO RODIČE A POPIS TRASY:

Milí cestovatelé,

není v republice mnoho míst, která by se mohla pochlubit tak krásnou a rozmanitou přírodou. Pálava leží uprostřed prastaré kulturní krajiny jižní Moravy, která patří k nejdéle osídleným místům našich zemí. Mezi dnešními Dolními Věstonicemi a Pavlovem bývala pravěká tábořiště lovců mamutů. Zdejší zem dodnes střeží jejich dávná tajemství. Ale i vojáků X. římské legie, kteří podle legendy začali v nejteplejší a téměř nejsušší oblasti dnešní České republiky s pěstováním vinné révy. Vinice jsou všude, takže si milovníci vína přijdou na své. Úrodný kraj kolem Pavlovských vrchů nabízí mnohem víc. Společně s Klasáčkem navštívíme zříceniny Sirotčí hrádek a Dívčí hrady a nejvyšší vrchol Pavlovských vrchů Děvín. Nezapomenutelné prožijete v Archeoparku Pavlov, který popularizuje zdejší nejvýznamnější archeologické objevy. Protože to dělá náramně hezky a chytře, byl zaslouženě zařazen mezi národní kulturní památky.

DOPIS DĚTEM

Ahoj, kluci a holky,

znáte pravěkou loveckou tlupu z Dolních Věstonic pod Pavlovskými vrchy? Kdo četl knížku *Lovci mamutů* od Eduarda Štorcha, určitě si vzpomene na Kopčema, jeho kamaráda Veverčáka, statečného Mamutíka a další hrdiny. Víte, že jejich tábořiště na břehu řeky Dyje skutečně existovalo? Ale hodně dávno, asi tak 30 000 let před naším letopočtem. Dnes ho navštívíme. Po lovcích zde zbyly nejen skládky mamutích kostí, ale i Věstonická Venuše, jedna z nejslavnějších ženských soch na světě. Přitom se vejde do dlaně! Jaký byl její příběh? Než si ho odvyprávíme, projdeme se Pálavou a poznáme zříceniny, kde se prý kdysi odehrály až hororové události.

Na vrchu Děvín vás čekají daleké výhledy. Při stoupání do kopečka uvidíte vzácné rostliny a živočichy, které nespátříte nikde jinde na světě.

Stejně jako k ostatním našim výletům jsme i k tomuto připravili originální mapu s vyznačenou trasou. Když půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly.

Vzhůru na výlet!

Začínáme v Klentnici pod Pavlovskými vrchy. Zaparkujte blízko penzionu – poznáte ho podle zelenkové fasády. Naproti je autobusová zastávka Klentnice – U Rybníka. Zde si ofotťe nebo opište jízdní řád, protože se k autu vrátíte z Pavlova autobusem. Jezdí do Klentnice a dále do Mikulova přibližně každou hodinu a uvidíte, že tuto možnost na konci výletu rádi využijete. Vydejte se po zelené značce vzhůru k Sirotčímu hrádku. V sedle pod ním se u rozcestníku u hřiště napojte na červenou značku. Povede vás téměř celou další cestu.

Siroťčí hrádek byl vystavěn na dvou vápencových skaliscích ve 13. století. Mezi skalami zeje rokle, přes níž se klenul most. Dnes už je přístupná jen jižní skála, kde stával palác. Zbyly z něj pouze nějaké ty zdi a studna. Na severním skalisku se tyčila strážní věž. Hrádek zpustl už v 16. století, ale i ze zřícenin je poznat, že býval opravdu nedobytný. Lidé z Klentnice a okolí sem utíkali v době nájездů Uhrů, žoldnéřů z Rakouska, a především Turků a Tatarů. A my pro vás máme jednu pověst z té doby. :)

Tenkrát ovládali jižní Moravu templáři, jejichž sídlo bylo v nedalekých Čejkovicích. K řádu patřil také statečný rytíř Čičos, který na hradě působil jako kastelán. Byl to právě jeho příběh, co dalo hrádku jméno. Pokud ovšem pověst nelže. Čičos měl manželku Růženu. Miloval ji, a proto nechal na hradě a všude kolem vysázet růže. Když se keře rozrostly, byl v nich hrádek doslova utopený, takže mu lidé začali říkat Růžový. Tehdy bylo vyhlášeno křížácké tažení do Palestiny. Čičosovi přišel list s rozkazem, že se má hned vydat do války. Hodil ho za hlavu. Vždyť se mu zrovna narodil synek! Jenže ouha... Žádné, natož svaté, války nemívají pro rodinu pochopení.

Na hrad dorazila soudní komise templářského řádu v čele s velmistrem. Čičos rytíře v bílých pláštích s červeným křížem slavnostně přivítal, pohostil a Růžena velmistra požádala, aby šel dítěti za kmotra. Podle prastarého zvyku vybírá miminku jméno kmotr. Velmistr zvolil jméno – Sirotek. Všichni se podivili... A záhy pochopili. Vzápětí dal totiž velmistr Čičose popravit za zradu, takže se synek stal skutečně sirotkem. Mamince Růženě puklo srdce žalem. Templáři osazenstvo hradu pobili a zničili, co mohli. Jen jednomu pacholkovi se podařilo skočit z hradeb do trávy a zachránit se. Orphana vzali templáři s sebou. Léta ubíhala a lidé pod Pálavou stále vzpomínali na dobrého rytíře a jeho paní. Zpustlý hrad zarostl trním a na památku nešťastného rytíře a jeho rodiny dostal nový název – Siroťčí hrádek. Orphan se po mnoha letech služby v templářském řádu na opuštěný rodný hrad vrátil. Setkal se tam se starcem, který mu vyprávěl, jak se mu jako jedinému kdysi podařilo uniknout a co se tehdy stalo.

Orphan se s lidmi moc nestýkal. Občas byl viděn, jak v noci jezdí jako šílený na koni do Mikulova. Asi proto, aby zapomněl na tragický osud rodičů...

Už víte, proč se z původně Růžového hrádku stal Siroťčí? Nepřipomíná vám to trochu známou pohádku o spící princezně Růžence? Jen tedy se smutným koncem...

1. Napište první slovo názvu této pohádky.

Pokračujte po červené na Děvín, nejvyšší z Pavlovských vrchů. Nejdříve mírně dolů lesní cestou kolem vinohradu, v Klentnici prudce vzhůru doleva naučnou stezkou k Děvínu. Vinohrady budete v tomto kraji potkávat na každém kroku. Podnebí Jihomoravského kraje totiž patří k nejteplejším z celé České republiky. Na jižní Moravě je v nížinách velmi úrodná půda. Pěstuje se zde pšenice, cukrovka, ječmen, chmel, zelenina (rajčata, papriky, okurky) a ovoce (zejména meruňky a broskve). Na území kraje se nacházejí největší plochy vinic v naší republice. Území dnešního Pavlova bylo osídleno prakticky nepřetržitě již od dob lovců mamutů. Věděli jste, že víno milovali již staří Římané? Z těchto dob vznikl i přípitek „na zdraví“. V dobách starých Římanů se totiž používaly jedy, které se dávaly „nepříteli“ právě do vína. Ťuknutím při přípitku se část vína přelila do druhé sklenice. Přituknutí tedy značilo „čisté úmysly“.

Zastavte se u hlavního turistického rozcestníku u pramene, kde si odpočíte pod přístřeškem s lavičkami a doplňte další písmenko do vaší křížovky.

2. Doplňte do tajenky název rozcestí.

Nápověda: Je zároveň pojmenováním skalní rokle oddělující vrch Děvína od nižšího vrchu Kotel. Od rozcestníku stoupejte k vápencovým skalám. Kdo chce, kratičce odbočí na vyhlídku, z níž nahlédne do hlubin soutěsky. Buďte opatrní, ať neuklouznete!

Uf, jsme na vršku, na topu, na špičce, zkrátka v nejvyšším bodu výletu – v 554 m n. m. Mount Everest to sice není, zato je celý kopec Děvín největší a nejvýznamnější přírodní rezervací Pálavy. Podle toho se zde musíme chovat. Chodit jen po značených cestách a samozřejmě nedrncat na kole, byť by bylo terénní. Buďme rádi, ještě nedávno se sem nesmělo chodit vůbec.

3. Napište do tajenky, co se nachází na vrcholu Děvína.

Nápověda: Je to 57 metrů vysoké a souvisí to s televizním vysíláním. Už víte? Děvín se vypíná nad Novomlýnskou nádrží, která je pojmenovaná podle stejnojmenné osady pod poslední hrází. Zkuste se nyní zorientovat v krajině bez chytrých telefonů a ještě chytřejších digimap. Pomůže vám panoramatická fotografie s popisky. Vidíte ji? Ukazujte si na ní místa, o kterých si budeme povídat.

Vodní dílo Nové Mlýny tvoří tři přehradní nádrže na řece Dyji, což je z vrcholku Děvína náramně dobře vidět. Největší dolní Novomlýnská, střední Věstonická a horní Mušovská. Jsou mělké, hloubka často nepřesahuje dva metry. Do prostřední nádrže se vlévají řeky Svratka a Jihlava.

Najdete kostelíček na ostrůvku uprostřed Věstonické nádrže, vyčuhujícího sirotka zatopené vesnice Mušov? Zachránil ho kopeček, na kterém stojí, a úsilí obyvatel a památkářů. S pevninou ho nespojuje most ani pravidelná lodní doprava. Přitom kdysi býval cílem poutníků, kteří za světcem, jehož jméno kostelík nese, proudili v hojném počtu. Není divu, je patronem vězňů a zločinců.

4. Jak se jmenoval světec, jehož jméno kostel nese?

Na březích nádrží se nacházejí obce Horní a Dolní Věstonice, Pasohlávky, Pavlov a Strachotín. Ukažte si, kde jsou. Za jasného počasí je vidět dokonce 40 km vzdálené Brno.

Světově proslulé jsou především Dolní Věstonice. Můžou za to tábořiště lovců mamutů, na nichž archeologové z hloubi pravěkých zemních vrstev vykutali unikátní předměty paleolitického období nesmírné hodnoty.

Než se ale v myšlenkách přenesete za pralidmi do dávných dob, užijte si Dívčí hrady. Ke zřícenině gotického hradu je to pouhý kilometr. Prudce z kopečka Děvína a něžně do kopečka na Dívčí hrady. Stojí na ze tří stran nepřístupné skále a nabízí čarokrásný výhled.

5. Jak se jmenuje vinařská obec, která se nachází přímo pod Dívčími hrady?

To bylo snadné, že? Pokračujeme dál.

6. Napište první slovo názvu vodního díla na Dyji.

Strážní hrad z počátku 13. století se nejdříve jmenoval Dewiczky (Děvičky). Co střežil? Zemskou stezku z Rakouska do vnitrozemí. Asi tak 400 let, než ho zničili Švédové. Na zpustlých zbytcích zůstal jen hlídač, který věžním zvonem upozorňoval osady pod kopcem na požáry nebo jiná nebezpečí. Starý zvon prý po čase přemístili do klentnického kostela, kde přežil obě světové války. Je-li to skutečně on, vyzvání dodnes.

7. Jak se jmenuje pálavská obec, v jejímž kostele se nachází zvon z Dívčích hradů?

Vidíte v kraji pod sebou stáda oveček?

Ovce domácí patří stejně jako koza nebo tur mezi přežvýkavce. Jak se jmenují členové ovčí rodiny? Zkuste vyjmenovat.

Samec je beran, mládě jehně. Berani mají na rozdíl od ovcí silně zatočené rohy. Archeologické nálezy svědčí o tom, že ovce byly chovány člověkem již cca 8000 let př. n. l., a to na území Sýrie nebo Íránu. Chov ovcí na Pálavě sahá do doby bronzové.

Ovce se chovají především pro maso, mléko, vlnu, ale také pro kůži a kožešinu. Jehněčí maso má podobné vlastnosti jako maso skopové či kůzlečí maso, pro neznalé lze toto maso popsat jako něco mezi hovězím a králíkem. Vyznačuje se typickou příchutí, která je však mnohem slabší než masa skopového. Proto se tradičně upravuje s česnekem a bylinkami, například majoránkou nebo dobromyslí.

Vlna ovcí je jedním z nejpoužívanějších textilních vláken živočišného původu. Chov ovcí je méně náročný než například chov hovězího dobytka. Ovcím postačí pastviny, některým plemenům dokonce celoročně, bez ustájení. Tím, že ovce vypásají trávu, se podílejí na přirozené údržbě krajiny.

Určitě doporučujeme, abyste vyzkoušeli třeba jogurt z ovčího mléka, nebo kozí sýr – nejlépe od místních farmářů a v bio kvalitě!

A teď všichni nahlas zabečme, aby nás slyšely i ovečky na vzdálených stránkách! :)

A zpátky k Dívčím hradům, ze kterých se dochovaly dva metry silné obvodové zdi a velká část vnitřních zdí s polozasypanými sklepy. Z otvorů po oknech a střílnách se rozhlédněte po krajině. Pod vámi jsou vinařská vesnička Pavlov, údolí Dyje, Nové Mlýny. V dálce se možná zaleskne věžička minaretu v parku zámku Lednice, na horizontu jsou rozpoznatelné obrysy Bílých Karpat. Z druhé strany leží dvě obce, které mají v názvu stejné druhé slovo. Napovíme vám: Horní a Dolní...

8. Doplněte slovo, které v názvu těchto obcí chybí.

Právě tímto směrem uvidíte tři skalní útvary.

Pověsti vyprávějí, že jsou to zkamenělé dívky, zakleté panny, po nichž se hrad jmenuje. Podle jedné verze jde o tatarskou princeznu a její dvě dvorní dámy, které při dobývání hradu do této podoby zaklel poslední žijící obránci. Jiná zase tvrdí, že jsou to tři dcery pána hradu Arnulfa, které začaroval ďábelský alchymista Trabaccio, protože odmítaly jeho dvoření. Třetí verze praví, že jde o zámecké dcery neposluchy, které přehnaně potrestala vlastní matka.

Než opustíte hrad, čeká vás další tajenkový úkol.

9. Napište původní název Dívčích hradů.

Vraťte se k rozcestníku pod hradem a pokračujte po zelené do Pavlova.

Aby se nám lépe šlapalo, povíme si o Věstonické Venuši, světoznámé hliněné miss pravěku. Přibližně před 25 000 lety ji ze směsi drčené mamutoviny a hlíny uhnětl neznámý lidový tvůrce. V tomto kraji je doma. Narodila se tu totiž hned dvakrát. Podruhé, když ji v roce 1925 při vykopávkách v Dolních Věstonicích vytáhli ze zbytků ohniště dělník Josef Seidl a technický vedoucí výzkumů Emanuel Dania, spolupracovníci profesora Karla Absolona. (Ne pan profesor, jak se občas mylně tvrdí. Ten byl zrovna ve Francii.) Nebyla v celku, ale rozlomená na dvě části, které navíc ležely kousek od sebe. Takže chvílku trvalo, než archeologům došlo, že jde o plastiku jediného ženského těla. Mohutné poprsí a ještě mohutnější boky jsou důkazem, že v pravěku byly za krasavice považovány pěkně oplácené ženy, žádné vyhublé pápěrky. Bez tukových zásob by totiž nepřežily.

Paleolitická kráska je vysoká pouhých 11,5 cm, přes boky má 4,3 cm. Je považována za nejstarší keramické dílo na světě a její hodnota je nevyčíslitelná. V roce 2004 se o to pokusili američtí starožitníci a došli k částce 40 milionů dolarů. V současnosti soška odpočívá v trezoru ústavu Anthropos Moravského zemského muzea v Brně.

My ale nemíříme ani do Brna, ani do Dolních Věstonic. Cestička nás vede do loveckého sídliště Pavlov, které patří z archeologického hlediska k nejvýznamnějším na planetě. Je tak unikátní, že dokonce dalo vědecký název kultuře lovců mamutů z mladší doby kamenné – *pavlovien*. A vápencovému hřebenu Pavlovských vrchů.

10. Uved'te známější název celé zdejší chráněné krajinné oblasti.

Není v České republice mnoho míst, která by se mohla pochlubit tak krásnou a rozmanitou přírodou a nevšední krajinou jako Pálava se svými bělostnými skalami, jarními mozaikami rozkvetlých stepí, vinohrady na sluncem ozářených stráních, teplomilnou doubravou Milovického lesa a se zbytkem podpálavských luhů s letitými duby na břehu slepého ramene Dyje. Je tady krásně, že? :)

A teď se budeme ptát školáků a rodičů.

11. Jak se nazývá nejstarší a také nejdelší období ve vývoji lidstva?

(Poradíme, že začíná na P.)

Zelená nás dovede k Archeoparku Pavlov. Až ho uvidíte, užasnete. Muzeum, které vypadá jako po louce poházené bílé obří krabice – navíc různě pokřivené – to je fakt hustý! :)

Stavby nad zemí ale nejsou budovy, nýbrž okna do muzea. Lépe řečeno světlíky, světlovody nebo tak něco. Expozice je „zahrabaná“ ve stejné hloubce, v jaké archeologové zbytky po lovcích našli. Netradiční Archeopark se v roce 2010 stal národní kulturní památkou a v roce 2016 získal ocenění STAVBA ROKU.

Chcete se dozvědět, jak ulovit mamuta? Spatřit nejstarší mapu světa? Tak pod zem! Předtím ale zkuste odpovědět na další tajenkové otázky. Týkají se slavné knížky *Lovci mamutů*, kterou napsal Eduard Štorch. Je to bestseller, který milovali vaši rodiče, prarodiče, praprarodiče... Vsaďte se, že si příběhy pravěkých kluků a holek zamilujete i vy. A ještě se o pračasech dozvíte první poslední, což se hodí nejen ve škole.

12. Vzpomenete si – vy nebo rodiče – na jméno chlapecké postavy knížky *Lovci mamutů*?
(Nebyl to Kopčem, ale jeho kamarád, který má v názvu rezavého hlodavce.)

Pavlovská Venuše je konkurentkou Věstonické, jejíž hnětení pravěkým tvůrcem zachycuje obraz Zdeňka Buriana.

13. Napište název materiálu, ze kterého byla vypálena nejslavnější pravěká soška.

Z hlíny, mamutoviny, kostí a kamene tvořili praumělci nejen plastiky žen, ale i mamutů, lvů, medvědů, nosorožců a koní. Jedna z rytin na klu je považována za nejstarší mapu: dvoukroužek označuje polohu sídliště Pavlov mezi meandry Dyje a hřebenem Pavlovských vrchů.

14. Jak se jmenuje kámen, který používali lovci mamutů k výrobě zbraní a rozdělávání ohně?

15. Doplňte do tajenky jméno římské bohyně lásky, po níž jsou sošky žen pojmenované.

Největším lákadlem muzea je však skládka mamutích kostí!

16. Jak se jmenuje věda, která studuje minulost lidstva z doby před používáním písma?
(Pokud je ve slově písmeno CH, napište ho do jednoho políčka.)

Kdo má ještě sílu, může se z Archeoparku Pavlov po naučné stezce vydat do Dolních Věstonic. Je to ale dalších 3,5 km, takže...

Hurá do Pavlova na autobus. Z hlediska vinařství patří obec k nejstarším, už v 15. století byla největší na mikulovském panství. S nejzajímavějšími místy Pavlova a okolí seznamuje tři kilometry dlouhá naučná stezka *Pavlovské vinice a vinné sklepy*.

Už na vás troubí bus? Tak nasedněte... Za 15 minut jste u auta v Klentnici.

REKAPITULACE OTÁZEK DO KŘÍŽOVKY:

1. Napište první slovo názvu této pohádky.
2. Doplňte název rozcestí.
3. Co se nachází na vrcholu Děvína?
4. Jak se jmenoval světec, jehož jméno nese kostel?
5. Jak se jmenuje vinařská obec?
6. Napište první slovo názvu vodního díla na Dyji.
7. Jak se jmenuje pálavská obec?
8. Doplňte slovo.
9. Vzpomeňte si na původní název Dívčích hradů.
10. Uvedte název chráněné krajinné oblasti.
11. Jak se nazývá nejdelší období ve vývoji lidstva?
12. Jak se jmenuje chlapecká postava knížky *Lovci mamutů*?
13. Napište název materiálu, ze kterého byla vypálena nejslavnější pravěká soška.
14. Jak se jmenuje kámen, který používali lovci mamutů k výrobě zbraní a rozdělávání ohně?
15. Doplňte jméno římské bohyně lásky.
16. Jak se jmenuje věda, která studuje minulost lidstva z doby před používáním písma?

Věříme, že jste si cestu za naší tajenkou užili. Těšíme se, že vás na některém z našich Klasáčkových výletů zase někdy potkáme. Přejeme šťastný návrat domů!

Chcete se dozvědět **další zajímavosti** a informace o značkách kvality? Vše najdete na jednom místě zde: www.akademiekvality.cz

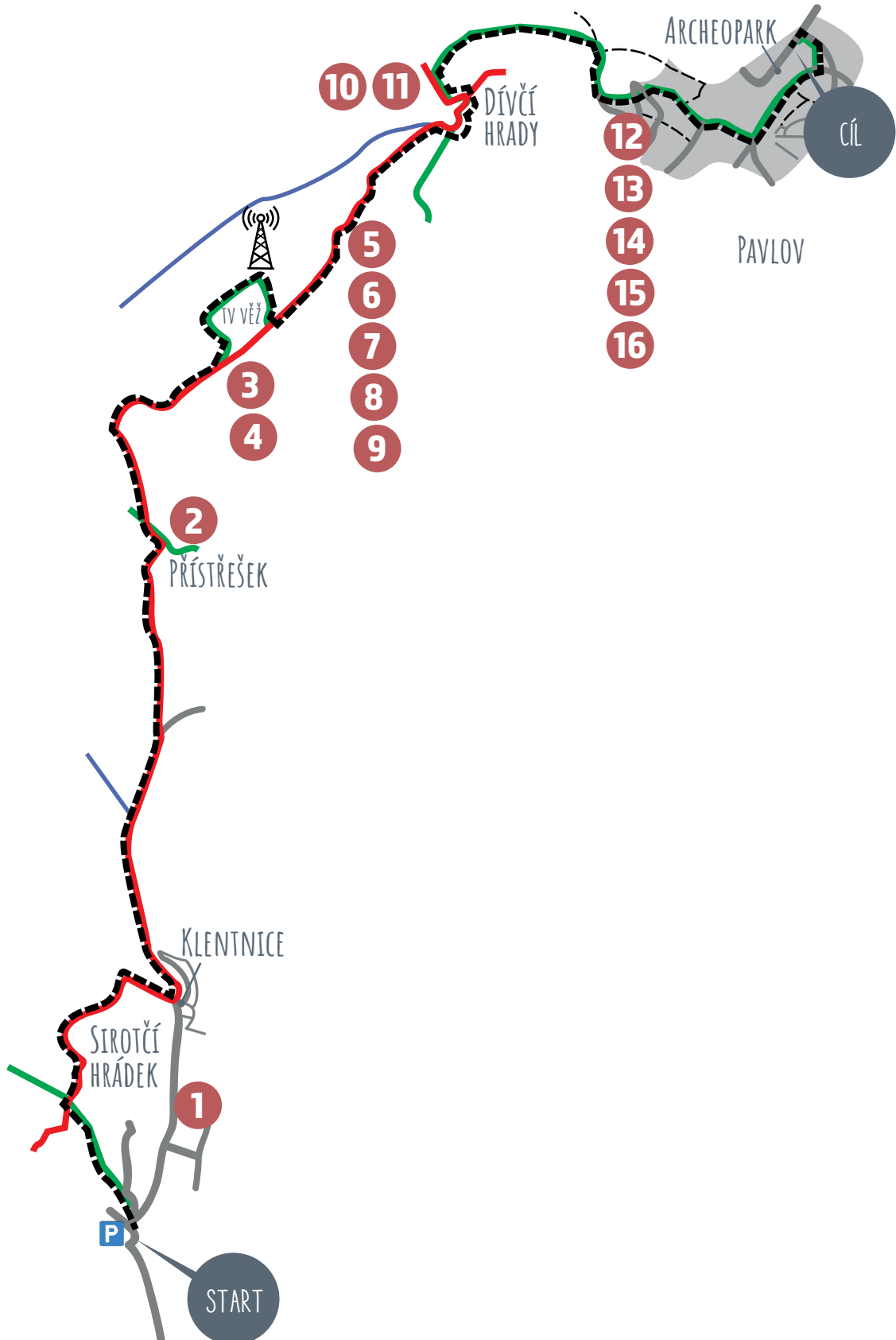

Recepty na doma i na výlety inspirované produkty značek kvality najdete zde: www.akademiekvality.cz/recepty

Někdy je nutné zůstat doma v teple a pak se budou hodit **tipy, jak zabavit neposedné děti**. Zde najdete pracovní listy, fotonávody i další inspiraci pro malé i velké. www.akademiekvality.cz/pospolu-u-stolu

NA PÁLAVU ZA LOVCI MAMUTŮ

NA PÁLAVU
ZA LOVCI MAMUTŮ

KŘÍŽOVKA

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16

